

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

16. ožujka 2023.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Usklađivanje zakonodavstava – Platne usluge na unutarnjem tržištu – Direktiva 2007/64/EZ – Članak 47. stavak 1. točka (a) – Informacije za platitelja nakon primitka naloga za plaćanje – Članci 58., 60. i 61. – Odgovornost pružatelja platnih usluga za neodobrene transakcije – Obveza tog pružatelja da tom platitelju izvrši povrat neodobrenih transakcija – Okvirni ugovori – Obveza navedenog pružatelja da navedenom platitelju pruži informacije o dotičnom primatelju plaćanja”

U predmetu C-351/21,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio justice de paix du canton de Forest (Mirovni sud u kantonu Forest, Belgija), odlukom od 13. travnja 2021., koju je Sud zaprimio 4. lipnja 2021., u postupku

ZG

protiv

Beobank SA,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: E. Regan, predsjednik vijeća, D. Gratsias, M. Ilešič, I. Jarukaitis i Z. Csehi (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za osobu ZG, C. Sarli, *avocate*,
- za društvo Beobank SA, D. Bracke, *advocaat*,
- za belgijsku vladu, M. Jacobs, C. Pochet i L. Van den Broeck, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: francuski

– za češku vladu, J. Očková, M. Smolek i J. Vlácil, u svojstvu agenata,
– za Europsku komisiju, T. Scharf i H. Tserepa-Lacombe, u svojstvu agenata,
saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 7. srpnja 2022.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 38. točke (a) Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ (SL 2007., L 319, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 2., str. 172.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe ZG i društva Beobank SA, belgijske bankarske ustanove kod koje tužitelj iz glavnog postupka ima bankovni račun, u pogledu dviju platnih transakcija koje su izvršene debitnom karticom tog tužitelja, a koje on smatra neodobrenim transakcijama.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodne izjave 1., 21., 23., 27., 40., 43. i 46. Direktive 2007/64 glasile su:
„(1) Za uspostavljanje unutarnjeg tržišta nužno je ukloniti sve unutarnje granice u [Europskoj] [z]ajednici, kako bi se omogućilo slobodno kretanje roba, ljudi, usluga i kapitala. Pravilno funkcioniranje jedinstvenoga tržišta platnih usluga stoga je od ključne važnosti. [...]
[...]
(21) Ovom bi se Direktivom trebale odrediti obveze pružatelja platnih usluga vezano uz pružanje informacija korisnicima platnih usluga koji bi trebali primati iste visokokvalitetne jasne informacije o platnim uslugama, kako bi mogli donijeti svoj izbor na temelju dobre informiranosti i usporediti uvjete različitih ponuđača unutar čitave EU. U interesu transparentnosti ovom Direktivom trebalo bi utvrditi usklađene zahtjeve koje je potrebno ispuniti da bi korisnicima platnih usluga bile dostupne potrebne i dostatne informacije vezano uz ugovor o platnim uslugama i platne transakcije. Kako bi se potaknulo neometano djelovanje jedinstvenog tržišta platnih usluga, državama članicama bi trebalo omogućiti donošenje samo onih propisa o pružanju informacija koje su utvrđene u ovoj Direktivi.

[...]

(23) Tražene informacije trebale bi biti razmjerne potrebama korisnika te priopćene na standardizirani način. Međutim, zahtjevi u pogledu informacija za jednokratne platne transakcije trebale bi se razlikovati od onih za okvirni ugovor koji uređuje niz platnih transakcija.

[...]

(27) Način na koji bi pružatelj platnih usluga trebao davati informacije korisnicima platnih usluga trebao bi uzimati u obzir potrebe potonjeg kao i praktične tehničke aspekte te troškovnu isplativost ovisno o situaciji vezano za dogovor u dotičnom ugovoru o platnim uslugama. [...]

[...]

(40) Za potpuno integriranu automatiziranu obradu plaćanja i za pravnu sigurnost povezanu s ispunjavanjem osnovnih obveza između korisnika platnih usluga ključno je da račun primatelja plaćanja bude odobren za ukupni iznos koji je platitelj prenosio. [...]

[...]

(43) S ciljem poboljšanja učinkovitosti plaćanja diljem Zajednice, za sve naloge za plaćanje koje je zadao platitelj, a koji su nominirani u eurima ili valuti države članice izvan europodručja, uključujući kreditne transfere i novčane pošiljke, trebao bi biti određen rok izvršenja od najviše jednog dana. [...] Budući da su nacionalne infrastrukture platnog prometa često vrlo učinkovite te kako bi se spriječilo smanjenje razine postojeće kvalitete usluge, državama članicama treba dopustiti da gdje je potrebno zadrže ili usvoje pravila koja određuju kraći rok izvršenja od jednog radnog dana.

[...]

(46) Nesmetano i učinkovito funkcioniranje platnih sustava ovisi o mogućnosti oslanjanja korisnika na ispravno izvršenje platne transakcije u dogovorenom roku od strane pružatelja platnih usluga. Uobičajeno je pružatelj u poziciji da procijeni rizike uključene u platnu transakciju. Pružatelj je onaj koji osigurava platni sustav, poduzima mjere opoziva zagubljenih ili pogrešno raspoređenih novčanih sredstava te u većini slučajeva odlučuje o posrednicima uključenima u izvršenje platne transakcije. S obzirom na sve te okolnosti, u cijelosti je prikladno da, osim u iznimnim i nepredvidivim okolnostima, odgovornost za izvršenje platne transakcije primljene od korisnika bude dodijeljena pružatelju platnih usluga, osim vezano uz djela i propuste pružatelja platnih usluga primatelja plaćanja za koja je odgovoran jedino primatelj plaćanja. Međutim, kako platitelj ne bi bio nezaštićen u malo vjerojatnim situacijama u kojima nije moguće dokazati (*non liquet*) je li pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja primio iznos plaćanja, odgovarajući teret podnošenja dokaza leži na pružatelju platnih usluga platitelja. U pravilu se može očekivati da će institucija posrednik obično 'neutralno' tijelo kao središnja banka ili klirinška kuća, koja prenosi iznos plaćanja od pružatelja platnih usluga pošiljatelja pružatelju platnih usluga primatelju, pohraniti podatke računa te ih može dostaviti kad god je to potrebno. Kad je iznos plaćanja odobren na račun pružatelja platnih usluga primatelja, primatelj bi plaćanja trebao odmah imati pravo za odobrenje njegovog računa kod svog pružatelja platnih usluga."

4 U skladu s člankom 4. te direktive, naslovljenim „Definicije”:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[...]

4. ‚institucija za platni promet’ znači pravna osoba koja je dobila odobrenje za rad sukladno članku 10. za pružanje i obavljanje platnih usluga u Zajednici;

5. ‚platna transakcija’ znači čin polaganja, prijenosa ili podizanja novčanih sredstava koji inicira platitelj ili primatelj plaćanja bez obzira na osnovne obveze iz odnosa između platitelja ili primatelja plaćanja;

[...]

7. ‚platitelj’ znači fizička ili pravna osoba koja ima račun za plaćanje te odobrava nalog za plaćanje s tog računa, ili, ako nema račun za plaćanje, fizička ili pravna osoba koja daje nalog za plaćanje;

8. ‚primatelj plaćanja’ znači fizička ili pravna osoba koja je predviđeni primatelj novčanih sredstava koja su predmet platne transakcije;

9. ‚pružatelj platnih usluga’ znači tijela iz članka 1. stavka 1. te pravne i fizičke [osobe] kojima se priznaje izuzeće iz članka 26.;

10. ‚korisnik platnih usluga’ znači fizička ili pravna osoba koja koristi platnu uslugu u svojstvu platitelja ili primatelja plaćanja, ili oboje;

11. ‚potrošač’ znači fizička osoba koja u ugovorima o platnim uslugama obuhvaćenog ovom Direktivom djeluje u svrhe koje nisu trgovinske, poslovne ili profesionalne;

12. ‚okvirni ugovor’ znači ugovor o platnim uslugama kojim se uređuje buduće izvršenje pojedinačnih i uzastopnih platnih transakcija a koji može sadržavati obvezu i uvjete za otvaranje računa za plaćanje;

[...]”

5 Pod naslovom „Transparentnost uvjeta i zahtjevi obavješćivanja za platne usluge”, glava III. navedene direktive sadržavala je poglavlje 2., naslovljeno „Jednokratne platne transakcije”.

6 Članak 38. iste direktive, naslovljen „Informacije za platitelja nakon primitka naloga za plaćanje”, u točki (a) određivao je:

„Odmah po primitku naloga za plaćanje, pružatelj platnih usluga platitelja pruža platitelju ili mu čini raspoloživim sljedeće informacije, na način određen člankom 36. stavkom 1.:

(a) referencu koja platitelju omogućuje identifikaciju platne transakcije te, prema potrebi, informacije povezane s primateljem plaćanja.”

- 7 U poglavlju 3. glave III. Direktive 2007/64, naslovljenom „Okvirni ugovori”, njezin članak 41., naslovljen „Prethodne opće informacije”, previđao je u svojem stavku 1.:

„[...] Informacije i uvjeti daju se na lako razumljiv način te u jasnom i razumljivom obliku, na službenom jeziku države članice u kojoj se nudi platna usluga ili na bilo kojem drugom jeziku koji su dogovorile stranke.”

- 8 Članak 47. te direktive, naslovljen „Informacije za platitelja o pojedinim platnim transakcijama”, propisivao je u svojim staccima 1. i 2.:

„1. „Nakon terećenja računa platitelja za iznos pojedine platne transakcije ili ako platitelj ne koristi račun za plaćanje, nakon primitka naloga za plaćanje, pružatelj platnih usluga bez odgode i na isti način kao što je navedeno u članku 41. stavku 1. pruža platitelju sljedeće informacije:

- (a) referencu koja omogućuje platitelju identifikaciju svake platne transakcije i, prema potrebi, informacije vezane uz primatelja plaćanja;
- (b) iznos platne transakcije u valuti u kojoj je terećen račun za plaćanje platitelja ili u valuti koja je korištena za nalog za plaćanje;
- (c) iznos svih naknada za platnu transakciju i, prema potrebi, raščlambu tih naknada, ili kamatu koju plaća platitelj;
- (d) prema potrebi, tečaj koji je pružatelj platnih usluga platitelja koristio u platnoj transakciji te iznos platne transakcije nakon konverzije valute; te
- (e) datum valute terećenja ili datum primitka naloga za plaćanje.

2. Okvirni ugovor može sadržavati uvjet prema kojem se informacije iz stavka 1. pružaju ili stavljaju na raspolaganje periodično najmanje jednom mjesečno te na dogovoreni način koji omogućuje platitelju pohranu i reproduciranje informacija u nepromijenjenom obliku.”

- 9 Članak 58. navedene direktive, naslovljen „Obavijest o neodobrenoj ili nepravilno izvršenoj platnoj transakciji”, glasio je:

„Korisnik platnih usluga dobiva ispravak od pružatelja platnih usluga samo ako bez odgađanja obavijesti njegovog pružatelja platnih usluga o saznanju o bilo kakvim neodobrenim ili nepravilno izvršenim platnim transakcijama koje predstavljaju temelj za potraživanje, uključujući i potraživanje u skladu s člankom 75., najkasnije 13 mjeseci nakon datuma terećenja, osim kad mu, prema potrebi, pružatelj platnih usluga nije pružio ili stavio na raspolaganje informacije o toj platnoj transakciji u skladu s glavom III.”

- 10 U skladu s člankom 59. iste direktive, naslovljenim „Dokazi o provjeri autentičnosti i izvršenju platnih transakcija”:

„1. Države članice zahtijevaju da, u slučajevima kad korisnik platnih usluga negira da je odobrio izvršenu platnu transakciju ili tvrdi da transakcija nije pravilno izvršena, na njegovom pružatelju platnih usluga je da dokaže da je platna transakcija autentična, točno zabilježena te proknjižena te da na nju nije utjecao tehnički kvar ili neki drugi nedostatak.

2. Ako korisnik platnih usluga negira da je odobrio izvršenu platnu transakciju, korištenje platnog instrumenta koji je zabilježio pružatelj platnih usluga samo po sebi nije nužno dostatno kako bi se dokazalo da je platitelj odobrio platnu transakciju niti da je platitelj djelovao s namjerom prijevare ili da namjerno ili zbog krajnje nepažnje nije ispunio jednu ili više svojih obveza sukladno članku 56.”

- 11 Člankom 60., naslovljenim „Odgovornost pružatelja platnih usluga za neodobrene platne transakcije”, predviđalo se:

„1. Ne dovodeći u pitanje članak 58., države članice osiguravaju da u slučaju neodobrene platne transakcije pružatelj platnih usluga platitelja odmah nadoknadi platitelju iznos neodobrene platne transakcije te, prema potrebi, dovede terećeni račun za plaćanje u stanje na kojem bi bio da nije izvršena neodobrena platna transakcija.

2. Dodatna financijska naknada može se odrediti u skladu s pravom koje se primjenjuje na ugovor koji je zaključen između platitelja i njegovog pružatelja platnih usluga.”

- 12 Članak 61. te direktive, naslovljen „Odgovornost platitelja za neodobrene platne transakcije”, propisivao je u svojim staccima 1. do 3.:

„1. Odstupajući od članka 60., platitelj snosi troškove povezane s neodobrenim platnim transakcijama do najviše 150 [eura], do kojih je došlo radi korištenja izgubljenog ili ukradenog platnog instrumenta, ili ako platitelj nije zaštitio osobna sigurnosna obilježja, ili radi zlouporabe platnog instrumenta.

2. Platitelj snosi sve troškove povezane s neodobrenim platnim transakcijama koji su nastali ako je djelovao s namjerom prijevare ili namjerno ili zbog krajnje nepažnje nije ispunio jednu ili više svojih obveza sukladno članku 56. U takvim slučajevima ne primjenjuje se najviši iznos iz stavka 1. ovog članka.

3. U slučajevima da platitelj nije djelovao s namjerom prijevare te nije namjerno ili zbog krajnje nepažnje ispunio jednu ili više svojih obveza sukladno članku 56., države članice mogu smanjiti odgovornost iz stavaka 1. i 2. ovog članka, uzimajući u obzir posebno narav osobnih sigurnosnih obilježja platnog instrumenta te okolnostima pod kojima je izgubljen, ukraden ili otuđen.”

- 13 Članak 86. navedene direktive, naslovljen „Potpuno usklađivanje”, predviđao je u svojem stavku 1. da „[n]e dovodeći u pitanje [...] članak 61. stavak 3. [...] u mjeri u kojoj ova Direktiva sadrži usklađene odredbe, države članice ne smiju zadržati ili uvoditi druge odredbe osim onih koje su utvrđene ovom Direktivom”.

Belgijsko pravo

- 14 Članak VII.18. točka 1. Zakonika o gospodarskom pravu, u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakonik o gospodarskom pravu), određivao je:

„Nakon terećenja računa platitelja za iznos pojedine platne transakcije ili ako platitelj ne koristi račun za plaćanje, nakon primitka naloga za plaćanje, pružatelj platnih usluga bez odgode i na isti način kao što je navedeno u članku VII.12, [stavak 1.] pruža platitelju sljedeće informacije:

1° referencu koja omogućuje platitelju identifikaciju svake platne transakcije i, prema potrebi, informacije vezane uz primatelja plaćanja”.

- 15 Članak VII.35 Zakonika o gospodarskom pravu predviđao je:

„Ne dovodeći u pitanje primjenu članka VII.33, u slučaju neodobrene platne transakcije pružatelj platnih usluga platitelja treba, nakon provjere *prima facie* je li platitelj počinio prijevaru, odmah nadoknaditi platitelju iznos te neodobrene platne transakcije te, prema potrebi, dovesti terećeni račun za plaćanje u stanje na kojem bi bio da nije izvršena neodobrena platna transakcija, po potrebi uvećan za kamate na taj iznos.

Usto, pružatelj platnih usluga platitelja treba nadoknaditi druge moguće financijske posljedice, osobito iznos naknada koje vlasnik snosi za utvrđivanje nadoknadive štete.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 16 Osoba ZG, belgijski rezident, ima bankovni račun kod društva Beobank, u Belgiji, za koji raspolaže debitnom karticom.
- 17 U noći s 20. na 21. travnja 2017. osoba ZG nalazila se u Valenciji (Španjolska). Prvo plaćanje od 100 eura, u 0:35, izvršeno je njezinom debitnom karticom u objektu čija je točna priroda predmet rasprave među strankama glavnog postupka. Nakon toga izvršena su još dva plaćanja tom karticom i na istom mobilnom terminalu za plaćanje, za iznose u visini od 991 euro u 1:35, odnosno 993 eura u 2:06. Četvrto plaćanje za iznos od 994 eura izvršeno je u 2:35, ali je bilo odbijeno.
- 18 Osoba ZG ne osporava prvo plaćanje od 100 eura, ali osporava drugo i treće plaćanje (u daljnjem tekstu: plaćanja o kojima je riječ u glavnom postupku). Pred sudom koji je uputio zahtjev objašnjava da se više ne sjeća događaja nakon konzumacije pića u dotičnom objektu. Više se ne sjeća niti naziva niti adrese tog objekta i tvrdi da je žrtva prijevare koja je omogućena primjenom droge.
- 19 Osoba ZG je 23. travnja 2017. blokirala svoju bankovnu karticu, a 29. travnja 2017. je policiji u Bruxellesu (Belgija) prijavila krađu i zlouporabu te bankovne kartice.
- 20 Tužitelj iz glavnog postupka pred justiceom de paix du canton de Forest (Mirovni sud u kantonu Forest, Belgija), sudom koji je uputio zahtjev, osim plaćanja naknade štete u iznosu od 500 eura zahtijeva i povrat plaćanja o kojima je riječ u glavnom postupku, odnosno iznos od 1984 eura, pri čemu za ta plaćanja smatra da su „neodobrena” u smislu članka VII.35 Zakonika o gospodarskom pravu.

- 21 Društvo Beobank osporava činjenice onako kako ih opisuje osoba ZG i odbija izvršiti taj povrat smatrajući da su te transakcije bile odobrene ili da je osoba ZG, u najmanju ruku, postupala s „krajnjom nepažnjom”.
- 22 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, važno je znati tko je primio navedena plaćanja. Navodi da u pravilu prijevera koju provodi treća osoba posredstvom žrtvine debitne kartice omogućava počinitelju prijevere da izvrši kupnje ili podigne gotovinu. Međutim, u ovom su slučaju, prema navodima osobe ZG, plaćanja do kojih je došlo zbog prijevere zaprimljena na bankovni račun treće osobe.
- 23 Sud koji je uputio zahtjev navodi da je, nakon zahtjeva pravnog savjetnika osobe ZG, društvo Beobank otkrilo samo referentni broj dotičnog terminala za plaćanje i njegovu geolokaciju te da je pritom identitet primatelja plaćanja navelo samo naznakom „COM SU VALENCIA ESP”. Taj sud pojašnjava da je glavni postupak odgođen nakon rasprave kako bi se društvu Beobank omogućilo da iznese pojašnjenja u tom pogledu, ali da ih ono u konačnici nije iznijelo, pri čemu je navelo da nije dobilo dodatne informacije od društva ATOS, upravitelja tog terminala za plaćanje. Prema navodima društva Beobank, španjolska bankarska ustanova primatelja tih plaćanja, društvo Sabadell, jest ta koja odbija priopćiti identifikacijske informacije o dotičnom trgovcu.
- 24 Pozivajući se na članak VII.18 Zakonika o gospodarskom pravu, sud koji je uputio zahtjev smatra da je potrebno utvrditi je li na temelju te odredbe, kad je riječ o pružanju tih informacija, predmetna bankarska institucija imala obvezu u pogledu sredstava ili obvezu rezultata. Ako se na temelju tumačenja Suda može zaključiti da društvo Beobank nije ispunilo svoju obvezu, prema mišljenju tog suda iz toga proizlazi da potonji sud „iz toga može izvesti zaključak u pogledu [obveze banke] da izvrši povrat iznosa spornih transakcija i/ili zahtjeva za naknadu štete u odnosu na gubitak prilike za povrat sredstava od treće osobe”.
- 25 Društvo Beobank pred sudom koji je uputio zahtjev tvrdi da se člankom VII.18 Zakonika o gospodarskom pravu u odnosu na bankarsku instituciju o kojoj je riječ predviđa samo obveza u pogledu sredstava, pri čemu joj se nalaže jedino da pruži informacije koje joj je njezin korespondent proslijedio, a potrošaču se prepušta da se obrati tom korespondentu ako su te informacije nedostatne. U ovom slučaju društvo Beobank poziva taj sud da, po potrebi, „izda sudski poziv” društvu Sabadell kako bi ono podnijelo dokumente na temelju kojih se može utvrditi primatelj transakcije o kojoj je riječ. Prema mišljenju društva Beobank, u slučaju nedobivanja zadovoljavajućeg odgovora trebalo bi u okviru molbe za pravnu pomoć odrediti istragu radi saslušanja tijela društva Sabadell. Kako bi potkrijepilo svoje stajalište, društvo Beobank poziva se na izraz „prema potrebi”, koji se upotrebljava u predmetnoj odredbi. Suprotno tomu, osoba ZG smatra da društvo Beobank treba smatrati odgovornim zbog toga što društvo Sabadell nije priopćilo podatke.
- 26 U tim je okolnostima justice de paix du canton de Visé (Mirovni sud u kantonu Forest) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Ima li pružatelj [platnih] usluga [platitelja] u skladu s člankom 38. [...] točkom (a) Direktive 2007/64 u vezi s pružanjem ‚informacija povezanih s primateljem plaćanja’ obvezu u pogledu sredstava ili obvezu rezultata?

2. Obuhvaćaju li ,informacije povezane s primateljem plaćanja' navedene u toj odredbi informacije na temelju kojih je moguće identificirati fizičku ili pravnu osobu koja je primila uplatu?"

Uvodne napomene

- 27 Kao prvo, valja istaknuti da se zahtjev za prethodnu odluku odnosi na tumačenje članka 38. točke (a) Direktive 2007/64 i stoga na odredbu koja je dio poglavlja 2. te direktive, kojim su se u okviru njezine glave III., naslovljene „Transparentnost uvjeta i zahtjevi obavješćivanja za platne usluge”, uređivale „[j]ednokratne platne transakcije”.
- 28 Kao što se to navodilo u članku 35. stavku 1. Direktive 2007/64, to se poglavlje 2. primjenjivalo na „jednokratne platne transakcije koje nisu obuhvaćene okvirnim ugovorom”.
- 29 Međutim, iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da osoba ZG ima bankovni račun kod društva Beobank za koji raspolaže debitnom karticom kojom su izvršene transakcije o kojima je riječ u glavnom postupku.
- 30 U tim okolnostima, kao što to tvrde društvo Beobank, češka vlada i Europska komisija, plaćanja o kojima je riječ u glavnom postupku nisu „jednokratne transakcije” u smislu poglavlja 2. glave III. Direktive 2007/64, nego su obuhvaćene područjem primjene poglavlja 3. glave III. te direktive, naslovljenog „Okvirni ugovori”.
- 31 To se poglavlje 3., u skladu s člankom 40. navedene direktive, primjenjivalo na platne transakcije iz okvirnih ugovora. „Okvirni ugovor” bio je, u članku 4. točki 12. te direktive, definiran kao „ugovor o platnim uslugama kojim se uređuje buduće izvršenje pojedinačnih i uzastopnih platnih transakcija, a koji može sadržavati obvezu i uvjete za otvaranje računa za plaćanje”.
- 32 Stoga valja poći od pretpostavke da se članak 47. stavak 1. točka (a) Direktive 2007/64 primjenjivao na plaćanja o kojima je riječ u glavnom postupku.
- 33 Iz toga slijedi da, kako bi se sudu koji je uputio zahtjev dao koristan odgovor, ta pitanja valja razumjeti na način da se odnose na tumačenje članka 47. stavka 1. točke (a) Direktive 2007/64, a ne na tumačenje članka 38. točke (a) te direktive.
- 34 Kao drugo, valja napomenuti da osoba ZG pred sudom koji je uputio zahtjev traži, među ostalim, povrat isplata o kojima je riječ u glavnom postupku, za koje smatra da su „neodobrene”, nakon što je društvo Beobank odbilo zahtjev za taj povrat koji mu je bio upućen jer ih je, prema mišljenju te banke, osoba ZG zapravo odobrila ili je, u najmanju ruku, postupala s „krajnjom nepažnjom”.
- 35 Kao što je to potvrđeno u odgovorima na pisana pitanja koja je postavio Sud, tužba koju je podnijela osoba ZG temelji se na članku VII.35 Zakonika o gospodarskom pravu. Tim se člankom u belgijsko pravo prenosi članak 60. Direktive 2007/64, prema kojem, u slučaju neodobrene platne transakcije, pružatelj platnih usluga dotičnog platitelja odmah nadoknađuje platitelju iznos te transakcije te, prema potrebi, dovodi terećeni račun za plaćanje u stanje na kojem bi bio da nije izvršena navedena platna transakcija. Međutim, u skladu s člankom 61. stavkom 2. te direktive, navedeni platitelj snosi sve troškove povezane s neodobrenim platnim

transakcijama koji su nastali ako je djelovao s namjerom prijevare ili ako namjerno ili zbog „krajnje nepažnje” nije ispunio jednu ili više svojih obveza u skladu s člankom 56. navedene direktive.

- 36 Čini se da sud koji je uputio zahtjev smatra da – ako bi se pokazalo da je, s obzirom na odgovore Suda na postavljena pitanja, društvo Beobank povrijedilo svoju obvezu da osobi ZG pruži informacije predviđene člankom 47. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2007/64 – on iz toga može izvesti zaključke, među ostalim, u pogledu obveze društva Beobank da izvrši povrat plaćanja o kojima je riječ u glavnom postupku.
- 37 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je Sud utvrdio da je sustav odgovornosti pružatelja platnih usluga predviđen člankom 60. stavkom 1. Direktive 2007/64, kao i člancima 58. i 59. te direktive, u potpunosti usklađen. Posljedica toga je da u skladu s navedenom direktivom nije ni sustav paralelne odgovornosti na temelju istog događaja, ni konkurentski sustav odgovornosti, koji korisniku platnih usluga omogućava da utvrdi tu odgovornost na temelju drugih događaja (vidjeti u tom smislu presudu od 2. rujna 2021., C-337/20, CRCAM, EU:C:2021:671, t. 42. i 46.).
- 38 Naime, usklađenom sustavu odgovornosti za neodobrene ili nepravilno izvršene transakcije uspostavljenom u Direktivi 2007/64 može konkurirati neki drugi sustav odgovornosti predviđen u nacionalnom pravu koji se temelji na istim činjenicama i istoj osnovi samo ako ne dovodi u pitanje tako usklađen sustav i ne povređuje ciljeve i korisni učinak te direktive (presuda od 2. rujna 2021., C-337/20, CRCAM, EU:C:2021:671, t. 45.).
- 39 Međutim, kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točkama 53. i 60. svojeg mišljenja, nacionalni sud ne može zanemariti razlikovanje sadržano u navedenoj direktivi u pogledu platnih transakcija, ovisno o tome jesu li odobrene ili neodobrene, i stoga ne može odlučiti o zahtjevu za povrat plaćanja poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku a da prethodno ta plaćanja ne kvalificira kao odobrene ili neodobrene transakcije. Naime, članku 60. stavku 1. iste direktive, u vezi s njezinim člankom 86. stavkom 1., protivi se mogućnost da korisnik platnih usluga utvrdi odgovornost pružatelja tih usluga jer je taj pružatelj usluga povrijedio svoju obvezu obavješćivanja predviđenu u članku 47. stavku 1. točki (a) Direktive 2007/64, u dijelu u kojem se ta odgovornost odnosi na povrat povezan s platnim transakcijama.
- 40 Iz toga slijedi da, suprotno onomu što se čini da smatra sud koji je uputio zahtjev, eventualna povreda obveze pružanja informacija predviđenih člankom 47. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2007/64 – koju počini društvo Beobank i na koju se odnose prethodna pitanja – ne može, kao takva, dovesti do obveze povrata plaćanja o kojima je riječ u glavnom postupku.
- 41 Ipak, iz navoda suda koji je uputio zahtjev proizlazi da on smatra da priroda objekta koji je osoba ZG posjetila i usluga pruženih u tom objektu može imati utjecaja na ocjenu pitanja jesu li plaćanja o kojima je riječ u glavnom postupku bila odobrena ili nisu. Spor između stranaka o tom pitanju mogao bi se riješiti da je poznat identitet primatelja tih plaćanja, što zahtijeva da se u konačnici utvrdi na kome leži obveza pružanja informacija potrebnih u tom pogledu. Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi i da je sudu koji je uputio zahtjev podnesen zahtjev društva Beobank kojim ga se poziva da odredi mjere upravljanja postupkom usmjerene na to da se od pružatelja platnih usluga primatelja tih plaćanja zatraže određene informacije o navedenom primatelju.
- 42 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da nacionalni sudovi imaju najširu mogućnost obraćanja Sudu ako smatraju da predmet koji je pred njima u tijeku postavlja pitanja koja zahtijevaju tumačenje ili ocjenu valjanosti odredaba prava Unije nužnih za rješavanje podnesenog im spora i

da su, među ostalim, slobodni koristiti se tom mogućnosti u svakom stadiju postupka kada to smatraju prikladnim (presuda od 14. studenoga 2018., Memoria i Dall'Antonia, C-342/17, EU:C:2018:906, t. 33. i navedena sudska praksa).

- 43 Usto, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da je isključivo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da, uvažavajući posebnosti glavnog predmeta, ocijeni relevantnost pitanja koje postavlja Sudu. Posljedično, ako se postavljeno pitanje odnosi na tumačenje ili valjanost pravnog pravila Unije, Sud je, načelno, dužan odlučiti. Iz navedenoga proizlazi da prethodno pitanje koje se odnosi na pravo Unije uživa pretpostavku relevantnosti. Odbijanje Suda da odluči o takvom pitanju moguće je samo ako je očito da zatraženo tumačenje ili ocjena valjanosti prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima da bi se mogao dati koristan odgovor na upućena pitanja (presuda od 7. rujna 2022, Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 41. i 42.).
- 44 U skladu s tom sudskom praksom, budući da sud koji je uputio zahtjev smatra – u okviru svoje ocjene pitanja jesu li plaćanja o kojima je riječ u glavnom postupku odobrena ili nisu, uključujući u pogledu mjera upravljanja postupkom koje u tom kontekstu eventualno treba odrediti – da je potrebno poznavati prirodu i opseg informacija koje pružatelj platnih usluga dotičnog platitelja mora pružiti tom platitelju na temelju članka 47. stavka 1. točke (a) Direktive 2007/64, relevantnost prethodnih pitanja za donošenje odluke u glavnom postupku ne može se dovesti u pitanje.

O prethodnim pitanjima

- 45 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 47. stavak 1. točku (a) Direktive 2007/64 tumačiti na način da je pružatelj platnih usluga platitelja dužan tom platitelju pružiti informacije koje omogućavaju identifikaciju fizičke ili pravne osobe koja je primila platnu transakciju za koju je terećen račun tog platitelja, a ne samo informacije kojima taj pružatelj, nakon što je uložio maksimalne napore, raspolaže u pogledu tog plaćanja.
- 46 Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, prilikom tumačenja odredbe prava Unije u obzir treba uzeti ne samo njezin tekst, nego i kontekst te ciljeve propisa kojeg je ona dio (vidjeti u tom smislu, među ostalim, presudu od 12. siječnja 2023., Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, C-132/21, EU:C:2023:2, t. 32. i navedenu sudsku praksu).
- 47 Što se tiče teksta članka 47. stavka 1. Direktive 2007/64, treba istaknuti da ta odredba predviđa da, nakon terećenja računa platitelja za iznos pojedine platne transakcije ili, ako platitelj ne koristi račun za plaćanje, nakon primitka naloga za plaćanje, pružatelj platnih usluga navedenog platitelja bez odgode i na način predviđen u članku 41. stavku 1. te direktive pruža platitelju određeni broj informacija.
- 48 Kako bi ispunio taj zahtjev, pružatelj platnih usluga dotičnog platitelja dužan je, u skladu s člankom 47. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2007/64, proslijediti referencu koja platitelju omogućuje identifikaciju svake platne transakcije i, „prema potrebi, informacije vezane uz primatelja plaćanja”.

- 49 Valja, međutim, utvrditi da, iako je pojam „primatelj plaćanja” iz te odredbe definiran u članku 4. točki 8. Direktive 2007/64 kao fizička ili pravna osoba koja je predviđeni primatelj novčanih sredstava koja su predmet platne transakcije, u toj direktivi nisu pobliže određene „informacije” koje se trebaju pružiti u skladu s tim člankom 47. stavkom 1. točkom (a) u pogledu primatelja platne transakcije o kojoj je riječ.
- 50 Konkretno, tekst potonje odredbe ne omogućava da se utvrdi, kao što to napominje sud koji je uputio zahtjev, čini li obveza pružanja tih informacija obvezu u pogledu sredstava ili obvezu rezultata, i to osobito zbog izraza „prema potrebi” koji se u njoj nalazi.
- 51 U tim okolnostima, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 46. ove presude, valja ispitati kontekst članka 47. stavka 1. točke (a) Direktive 2007/64, kao i ciljeve koji se žele postići tom direktivom.
- 52 U tom pogledu, kad je riječ o relevantnom kontekstu, valja podsjetiti na to da se, kao što to proizlazi iz članka 86. stavka 1. Direktive 2007/64, njome provodi potpuno usklađivanje, kao što je to istaknuto u točki 37. ove presude, koje sprečava države članice da zadrže na snazi ili uvedu odredbe različite od onih iz te direktive, osim ako tom direktivom nije predviđeno drukčije, što, međutim, nije slučaj u pogledu obveza obavješćivanja, predviđenih u njezinu članku 47. stavku 1. Tako se u uvodnoj izjavi 21. te direktive pojašnjava da je državama članicama dopušteno donošenje samo onih propisa o pružanju informacija koje su utvrđene u navedenoj direktivi.
- 53 Uzimajući u obzir takvo potpuno usklađivanje, valja smatrati da obveze obavješćivanja predviđene u članku 47. stavku 1. Direktive 2007/64 nužno čine obveze koje države članice moraju provesti a da pritom od njih ne mogu odstupiti niti ih čak mogu ublažiti kvalificirajući ih kao obveze u pogledu sredstava, a ne obveze rezultata. Uostalom, ništa u strukturi tog članka 47. ne omogućava zaključak da je zakonodavac Unije, time što je predvidio obveze u kojima se precizno navode radnje koje treba poduzeti, imao za cilj samo to da se poduzmu napori u tom pogledu, a ne da odredi konkretne rezultate koje treba postići.
- 54 Taj zaključak potvrđuje činjenica da su određene druge odredbe Direktive 2007/64 sročene na način iz kojeg jasno proizlazi da je ulaganje napora dovoljno da bi bili ispunjeni zahtjevi koje te odredbe postavljaju. To je osobito slučaj s člankom 74. stavkom 2. drugim podstavkom te direktive ili njezinim člankom 75. stavkom 1. četvrtim podstavkom, odredbama u skladu s kojima pružatelj platnih usluga platitelja čini „razumne napore” da bi povratio novčana sredstva odnosno pratio tijek neizvršene ili pogrešno izvršene platne transakcije. Stoga se logično može pretpostaviti da bi zakonodavac upotrijebio izraze koji su nalik onima iz članka 47. stavka 1. točke (a) navedene direktive ako bi puko ulaganje naporâ s ciljem da se platitelju pruže informacije o primatelju plaćanja trebalo biti dovoljno za ispunjenje obveze predviđene u toj odredbi.
- 55 Kad je riječ o umetku „prema potrebi” iz članka 47. stavka 1. točke (a) Direktive 2007/64, a uzimajući u obzir upravo navedena razmatranja, taj se umetak ne može razumjeti na način da pružatelj platnih usluga platitelju mora pružiti informacije koje omogućavaju identifikaciju primatelja platne transakcije samo ako, nakon što je uložio napore u tom pogledu, sam raspolaže tim informacijama.
- 56 Suprotno tomu, navedeni umetak treba razumjeti na način da je njegovo značenje u tom kontekstu to da informacije koje se odnose na primatelja platne transakcije i koje pružatelj platnih usluga mora pružiti dotičnom platitelju, nakon što je iznos platne transakcije terećen s

računa tog platitelja ili u vrijeme dogovoreno u skladu s člankom 47. stavkom 2. te direktive, obuhvaćaju one informacije kojima taj pružatelj platnih usluga raspolaže ili kojima bi trebao raspolagati u skladu s pravom Unije.

- 57 To je tumačenje potvrđeno zadanim ciljem Direktive 2007/64, kako on proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 1., 21., 23., 40. i 43., a koji se sastoji, među ostalim, u osiguravanju pravilnog funkcioniranja jedinstvenoga tržišta platnih usluga, osiguravanju da korisnici tih usluga mogu lako identificirati platne transakcije time što raspolažu „ist[im] visokokvalitetn[im] jasn[im]” informacijama, koje su istodobno potrebne i dostatne vezano uz ugovor o platnim uslugama i platne transakcije te razmjerne potrebama tih korisnika te priopćene na standardizirani način, a sve to da bi se, s jedne strane, zajamčila potpuno integrirana automatizirana obrada predmetnih transakcija i da bi se, s druge strane, poboljšala učinkovitost i brzina plaćanja (vidjeti u tom smislu presudu od 21. ožujka 2019., Tecnoservice Int., C-245/18, EU:C:2019:242, t. 28.).
- 58 Iz toga proizlazi da je cilj Direktive 2007/64 uspostaviti visoki „standard” u pogledu informacija koje su pružatelji platnih usluga dužni proslijediti korisnicima.
- 59 Kako bi se ispunilo zahtjeve navedene u točki 57. ove presude, informacije koje je pružatelj platnih usluga trebao pružiti dotičnom platitelju, u skladu s člankom 47. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2007/64, morale su biti dovoljno precizne i značajne. Naime, u nedostatku takvog svojstva, taj platitelj ne bi mogao, uz pomoć tih informacija, sa sigurnošću identificirati dotičnu platnu transakciju. Osim toga, pružanje drugih informacija koje se zahtijevaju člankom 47. stavkom 1. te direktive, poput iznosa dotične transakcije, datuma valute ili primitka te transakcije kao i, ovisno o slučaju, naknada koje se plaćaju i korištenog tečaja, ne bi koristilo navedenom platitelju jer on ne bi mogao povezati te informacije s određenom platnom transakcijom.
- 60 Međutim, budući da se „referenc[a] koja omogućuje platitelju identifikaciju svake platne transakcije”, iz prvog dijela rečenice članka 47. stavka 1. točke (a) Direktive 2007/64, sastoji od kombinacije slova i/ili brojki čiji odabir uglavnom služi za informatičke potrebe – tako da ta referenca, iako se može koristiti za integriranu automatiziranu obradu, dotičnom platitelju ne omogućava da navedenu referencu poveže s određenom platnom transakcijom – nužno je to da je pružatelj platnih usluga dotičnog platitelja morao tom platitelju pružiti informacije koje su potrebne da bi se u potpunosti ispunili zahtjevi koji proizlaze iz te odredbe u okviru dodatnog elementa iz drugog dijela rečenice članka 47. stavka 1. točke (a), odnosno „informacij[a] vezan[ih] uz primatelja plaćanja”.
- 61 U tom pogledu valja napomenuti da je, u skladu s uvodnom izjavom 27. Direktive 2007/64, način na koji je dotični pružatelj platnih usluga trebao davati zatražene informacije korisnicima tih usluga trebao uzimati u obzir potrebe tih korisnika.
- 62 Osim toga, kao što je to istaknuto u uvodnoj izjavi 46. Direktive 2007/64, pružatelj platnih usluga dotičnog platitelja je onaj koji osigurava platni sustav, poduzima mjere opoziva zagubljenih ili pogrešno raspoređenih novčanih sredstava te u većini slučajeva odlučuje o posrednicima uključenima u izvršenje platne transakcije. Taj nadzor koji provodi tijekom različitih faza izvršenja platne transakcije također omogućava da od posrednika zatraži da mu pruže odgovarajuće informacije o dotičnom primatelju plaćanja, osobito kada je, kao u ovom slučaju, platna transakcija izvršena posredstvom tehničke infrastrukture koja pripada takvom posredniku.

- 63 Usto, kao što je također istaknuto u uvodnoj izjavi 46. Direktive 2007/64, može se očekivati da će institucija posrednik, obično „neutralno” tijelo kao središnja banka ili klirinška kuća, koja prenosi iznos predmetnog plaćanja od pružatelja platnih usluga pošiljatelja pružatelju platnih usluga primatelju, pohraniti podatke predmetnog računa te da može dostaviti te podatke kad god je to potrebno.
- 64 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da članak 47. stavak 1. točku (a) Direktive 2007/64 treba tumačiti na način da je pružatelj platnih usluga platitelja dužan tom platitelju pružiti informacije koje omogućavaju identifikaciju fizičke ili pravne osobe koja je primila platnu transakciju za koju je terećen račun tog platitelja, a ne samo informacije kojima taj pružatelj, nakon što je uložio maksimalne napore, raspolaže u pogledu te platne transakcije.

Troškovi

- 65 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (peto vijeće) odlučuje:

Članak 47. stavak 1. točku (a) Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ

treba tumačiti na način da je:

pružatelj platnih usluga platitelja dužan tom platitelju pružiti informacije koje omogućavaju identifikaciju fizičke ili pravne osobe koja je primila platnu transakciju za koju je terećen račun tog platitelja, a ne samo informacije kojima taj pružatelj, nakon što je uložio maksimalne napore, raspolaže u pogledu te platne transakcije.

Potpisi